

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones

Ephraem <Syrus>

[Freiburg im Breisgau], nicht nach 1491

Ingeniosi / acutissimi Sanctique viri Effrem [...]: De compunctione cordis:
Liber primus incipit

[urn:nbn:de:bsz:31-311732](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311732)

Ingeniosi acutissimi Sanctiq; viri Efrē
Ediffene ecclesie diaconi: De compunctioe
cordis: Liber primus incipit.

Caplin. I. Premittens planctum aucto
ris pro anime sue / institutionisq; patru suoz
vulneribus: cum eiusdem institutionis descri
ptione / et accusatione / atq; reprehensione vi
te et institutionis sue: fratruq; suozum.

Dolor me com
pellit dicere: et iniquitas mea cō
minatur mihi vt sileam. Terro
res me ploqui vehementer per
vigent: et delicta mea silentiū me habere com
pellunt. Quia ergo ab vtrisq; coartoz: expe
dit mihi vt enarrē magis dolorem cordis mei
vt quoddā refrigeriū capiā. Anim⁹ meus sau
ciatus est: et oculi mei lachrymas cōcupiscūt.
Quis dabit capiti meo aquam: et oculis me
is fontem lachrymarum: vt p vulnerib⁹ ani
me mee indefinenter diebus ac noctibus de
fleam. Necnō etiā institutionis nostre mollis
cies / que temporib⁹ nostris efficitur: quō re
pleta est vulneribus et ignorātia. Elatio siquī
dem eius: qualitātē vulnerū suozū considera
re nō sinit. Nam institutio illa / que fiebat in
diebus patrū nostrozū: qui in vniuersa terra
quasi quedā luminaria refulserunt: hec erat:
Cōuersabant quippe in ea quasi inter spinas
et tribulos / hereticozū videlicet atq; impioū:
quasi p̄ciosi lapides ac splendide margarite.
Quozū conuersationem nimis castam ac sob
riam: ipsi inimici videntes / imitatores eozū
fieri gestiebant. Quis em̄ humilitatē eozum
cernens: nō prorin⁹ cōpungebat? Aut q̄s eo
rum modestiam aut quietudinē intuens: nō
cōfestim amirando obstupuit? Quis amatoz
pecuniarū parsimoniam eozū ac nuditatem
aspiciens: nō totū mundū odio habuit ac de
sperit? Quis fraudatoz aut arrogans / sobri
am eozū vitam attendens: nō ilico ad humi
litem semetip̄m conuertit? Quis aut for
nicatoz aut p̄phan⁹ / ad orationē eos cernēs
subsistere: nō statim castam ac pudicam secta
tus est vitā? Quis x̄o ira cundus ac furore re
pletus: si eos attendit: nō oēm rancoris ama
ritudinem cōmutauit. Hic em̄ positi certaue
runt: nunc aut̄ ibi constituti letant: quia de⁹
glorificatus ē in eis: et om̄es edificationē ani
me inuenerūt. Nostra aut̄ institutio rectas
deserens vias: per p̄rupta et aspera incedit

itinerā. Nō est em̄ qui p̄pter deū a facultati
bus suis abscedat: neq; em̄ est qui ob eternā
vitam semetip̄m subiciat. Nō est mitis neq;
humilis: nō est quietus nō est firmiter stabili
tus: nec est qui iniuriam perpeffus sustineat.
Nō est cui male dicat: et sufferat. Igit̄ om̄es
sunt contradictozes: om̄es furibundi / et om̄
nes pigrizia torpentes: om̄es ad amaritudi
nem prompti: et om̄es ad ornatū vestium faci
les: om̄esq; inanis glorie cupidi: om̄es vani
actimidi: et om̄es semetip̄os amātes. Et em̄
qui venit institui: antequā instituat / alios in
stituere cupit: et docere anteq; discat. Prius
q; erudiat / promulgare vult leges: et anteq;
discat ordines syllabarū philosophare incipit.
Priusq; subiciat: vult habere subiectos: et
anteq; maiorū iussis obtemperet: arripit iu
uentis officium. Et anteq; instruat: instrue
re cupit / ac monere vsurpat. Si aut̄ quis in
gradu p̄cesserit: cū auctoritate quadā insolē
ter in moribus imperat. Si aut̄ ex locuplete
paup fuerit: honozes sibi confestim exp̄tere
vsurpat. Si vero ex inope: de requie sciscita
tur: si oparius fuit: digitos cōtinuo studet te
neros ac delicatos habere. Quis est itaq;
qui nostrā institutionē nō desecat. Abrenūci
antes siquīdem seculo: que terrena sunt sapi
mus. Et quidem agricole cōtempserunt ter
ram: et nos qui videmur spirituales esse: collē
gati sumus in ea. Hecimus ad quid vocati
sumus. O fratres charissimi: vbi venimus?
Ad continentiam vocati sumus: et escarū ex
quisitarū industriam adhibemus. In nudita
tem venimus: et de amictu vestimentozū con
tendimus. In subiectionē vocati sumus: et im
perantibus contradicimus. In modestiam et
quietem venim⁹: et om̄es quasi fere agrestes
efficimur.

Ca. II. Accusans duriciā cordis nostri /
tarditatēq; nostrā ad compunctionē / couer
sionem et penitentia: cū exhortatioe ad h̄mōi
agenda: et doctrina quō agi debeant exempla
patrum confirmans: et ad illozū imitationem
nos prouocans.

Legentes non
agnoscim⁹: et audientes nequaquā
in aures nostras percipimus. Si
aliquis conficiens iter / homicidium p̄ptra
tum repente agnouerit: vultus eius ilico im
mutat: et cor eius pauore concutit. Prophe
A

ras et apostolos legimus interfectos: et risus perferimus. Et quid dico prophetas et apostolos? Ipsi dominum/verbum patris/pependisse in ligno et propter peccata nostra promptum esse audiimus et legimus: et elata ceruice contempnimus et ridemus. Sol non potuit ferre domini nostri contumeliam: sed claritatem sui luminis conuertit in tenebras/nos autem a tenebris malicie nostre conuerti nolumus. Velum templi quod nihil deliquerat/a semetipso scissum est: nos autem propter peccata nostra/cor nostrum concupisci non cupimus. Terra iugiter per tremiscens a facie domini sub pedibus nostris commouetur/ut nobis metu incutiat/et nec sic ob nostram duriciam formidamus. Urbes absorptae sunt/et loca ab ira domini desolata sunt. et nec sic trepidamus. Sol se melius iterum meridianis horis super nos obscuratus est. et nec sic corde expauescimus. Bella perfarum/ac diuersarum gentium barbararum commota sunt/et regiones nostre desolate sunt ut nos metuentes deum penitentiam ageremus cum indigeamus penitentia non dierum aut mensium/sed temporum plurimorum. et nec si quidem conuerti volumus. Penitentiam itaque agamus fratres/ut peccatorum nostrorum propitiorem deum habere possimus. Deprecemur eum/quia exacerbauimus eum. Humiliemus nos ut nos exalteret. Plangamus/ut consoletur nos. Projiciamus a nobis consuetudinem malam/et quasi vestimentum/virtutem animi induamus/ maxime nos qui hanc conuersationem angelicam permeruimus. Etiam dilectissimi assumamus mensuram ac regulam bonam illam atque perfectam patrum nostrorum. Ne hodie ipsum aque potum accipias/et crastina vina percipias. Ne hodie discalciatus/et crastina diuersa calciameta requiras. Ne hodie cilicinam vestem/et crastina trilicem induaris. Ne hodie vilissimo habitu et crastina compositum et ornatum incedas. Ne hodie mitis et humilis/crastina vero petulans ac superbus. Ne hodie quietus et obediens/crastina turbidus et contradictor existas. Ne hodie in fletibus et lamentatione/et crastina risus cum cachinno peccatiter proferas. Ne hodie super nudam humum quiescas/et crastina lectuli mollicie delecteris. Sed ad unam regulam charissime te metipsum astringe/proprie possis deo placere/et tibi metipsum/ac proximis tuis vtilem te exhibere. Si autem mortificaueris te metipsum et solus es/noli discernere/si ab alijs tibi ministratum fuerit. Si autem cum multitudine fueris/audi dominum deum dicentem. Quae admodum

vultis ut faciant vobis homines/et vos facite illis. Si vero necesse fuerit ut tibi propter mortificationem corporis ministret/attende ne primo tuo in aliquo inferas lesionem. Propter hoc enim perfecti patres fundantes semet ipsos in unam regulam consummati reperiunt. Quicquid a principio arripuerunt usque ad finem vite nullis negocijs impediti integrum seruauerunt. Usque ad quinquagesimum siquidem et eo amplius annum exigentes/in nullo ceptam regulam mutauerunt. id est continentiam bonam atque irreprehensibilem/escarum abundantiam ac lingue intemperantiam cohibentes/sectantes autem humilitatem cordis/mansuetudinem quoque et fidem/nec non et charitatem/que perfecte ac spiritualis edificationis vinculum est. Super his autem omnibus paupertatem voluntariam/et ab omnibus negocijs terrenis quietudinem et vitam pudicam/ac sobriam/vigilantiam quoque et orationum instantiam/cum compunctione cordis et fletibus et non tantum risum/sed et subridere precauebant. Superbia autem ab eis omnino calcata est. Iras quoque ac furoris feruor frigit in eis. Aurum apud eos aut argentum pro minimo ducebant/et horum omnium coragione semel emundati sunt. Idcirco et deo habitauit in eis/et in eis glorificatus est. Qui videbant eos et qui audiebant de eis/honorificabant deum. Idcirco unus quisque nisi se emundauerit ab omni re nequa et a sordidibus quoque cogitationibus. concupiscentiarum quoque malarum. nec non et a furore atque inuidia/superbia quoque ac vana gloria. odio et detractione. contradictione. ac verbositate. et inordinatis actibus. que odit deus. auertat semetipsum ac procul faciat. nequaquam in eo habitat deus. Dico namque mihi. Si quis te in lutum ceni proiecerit. et ibi spiritus te fecerit. liber ter hoc feres. Si tu cum sis cinis et vermis habere sustinere non potes. quomodo vis impolutum deum. qui cum sanctis et in sanctis requiescere solitus est. ut in te cum sis totus fetidus. et cenoso horrore repletus inhabitet.

Capitulum III. Exhortans nos ad mundificationem tam propter celestia bona nobis promissa. quam propter cauenda pericula dei iudicij imminuentis. quae admodum in diebus hoc contigit. timore ex scripturarum completionem exaggerans.

Et ideo fratres charissimi/mundemus nosmetipsos

fos/ vt in nobis habitet/ & pmissa eius celestia cōsequi mereamur: ne eius nomē sancto quod inuocātū est sup nos/ inferam⁹ iniuriā- nec ppter nos nomē dñi a pñdis blasphemē. **P**arcam⁹ nobismetipsis/ & intelligamus q̄a in noīe eius/ nostrū quoq; sonat nomē: eo q̄ ip̄e christus uocet: & nos nihilomin⁹ christiani. **D**eus noster spūs est. **E**fficiamur ergo et nos spūales/ vbi est em̄ spūs dñi/ ibi libertas. **F**estinemus ergo/ libertatis hui⁹ cōseq̄ bonitatem. **C**ōsideremus qualis/ & quāte cōuersationis nos dignos efficit. **A**gnoscam⁹ quia nos ad nuptias inuitauit. **S**altē nosmetipsos diligam⁹: quēadmodū & ipse dilexit nos. **D**e sideremus eū: vt glorificet nos. **C**onsideremus autē ne in die iudicij vltionē duplicē exoluamus: cū recessisse quidē videamur a seculo & ea que sunt seculi sapiam⁹: cōtemnētes quidem pecunias: & iterū pro eis dē sollicitudinē gerentes: carnalia fugiētes: & eadem denuo psequētes. **U**ñ vereor: ne dies ille super nos repentin⁹ insit: & subito nudi atq; inanes: nec nō & iam imparati vnusquisq; semetipsū vitupare incipiat. **I**dsipm nanq; & in diebus **R**oe ppepsi sunt. **M**anducabant/ & bibebant nubebant & nuptui tradebāt: & mercimonijs insitebant: donec venit diluuiū & pdidit vniversos. **A**dmirabile autē negociū erat fr̄es. **E**uidebant nāq; quō cōueniebant in vnū iumenta campozū- elephantī quidē ab **I**ndia/ ac pside pñibus aduentabant: leones autē ac pardī cum hoīb; & bircis cōmixtis pariter/ & nihil se ledentes inuicē cōcurrebāt. **S**erpētes & volucres pennate- insectantes neminē confluebāt: & in circuitu arce diuina pudentia morabant. **H**ec p singulos dies fieri p̄spiciebant. **I**psū quoq; arce edificij p̄conem ad eos vt penitentiā agerent in clamantē- in nullo profus curabant: neq; cernētes tale miraculum/ cōuentū sez irrationabiliū iumentozū compūcti sunt ad saluandū. **T**imeamus igit̄ charissimi neq; & nobis hec pati contingat. **S**cripture et em̄ cōplete sunt: & nō ē qd relinquat: nisi aduersarij nostri aduentus horribilis. **I**n expletionē em̄ r̄omani regni- necesse est seculū cōsumari.

Ca. III. **P**ersuasue concludens vt volens saluari pperet & festinet: pu' chras ad b inducens similitudinū compationes atq; rationes: cum incussione timoris ppter carnales passiones & vitia nostra: subiūgens tandē

doctrinā q̄ cogitatiōes cordis agnosci possit.

Qui ergo saluari vult: pperet & festinet. **E**t qui vult introire in regnū: ne velit in curiosus existere. **E**t qui vult liberari a gehēna ignis/ legitime colluctet: & q̄ immortales vermes effugere: vigilans debet esse ac sobrius. **Q**ui exaltari desiderat/ semetipsū humiliet: & qui gaudere desiderat/ lamentet et lugeat. **Q**ui diligit introire in thalamū: relucētem lampadem/ & oleū sibi sumat in vasculū. **Q**ui expectat in illis nuptijs inuitari: splēnda indumēta possideat. **L**iuitas regis nostri exultatione & leticia plena est: imensitate deoris ac luminis radiat. dulcedine insatiabili suauitateq; redundat: vite quoq; eternitate exundat. **L**ōmorātib⁹ in ea/ abunde hec oīa largiter pfluūt. **Q**ui ergo cupit esse ciuis regni: ad hec que memorauim⁹ festin⁹ occurrat. **D**ies em̄ cōcludit: & nemo nouit/ quid sibi ī itinere hui⁹ vite cōtingat. **Q**uēadmodū em̄ si qs viator arripiens itineris sui longum interuallū: discubens obdormiat vsq; ad vesperum: deinde exp̄gefactus/ p̄spiciat qd̄ iā clauditur dies- cū ceperit pperare: repente efficiantur nubes- grandines- tonitrua quoq; et fulgura/ ac p̄ssure eū vndiq; cōturbariōesq; circūdent: ita vt neq; ad māsionē valeat puenire: neq; ad locū illū/ seuiēte tempestate diuertere. **S**ic & nos/ si ī hoc tpe negligam⁹ huiusmodi penitentiā/ sustinebimus vitio nem. **I**ncole em̄ sumus in hac vita/ atq; peregrini- festinemus ergo in patriā & ciuitatem nr̄am/ locupletes ac diuites remeare. **R**egociatores sum⁹ spiritales- querētes preciosissimā margaritā q̄ ē christ⁹ saluator nr̄: glia nr̄a & thesaur⁹: q̄ a nullis latronib⁹ inuadit⁹ v̄l furatur- festinem⁹ q̄ possidere eū. **B**tis nāq; ē/ etiāq; btis: q̄ festinauerit possidere eum. **P**ossidendo nāq; eū/ gloriā p̄meremur. **A**si serabilis autē ē/ q̄ creatorē vnuersozū possidere neglexerit. **H**mōi em̄ hō sponte se in p̄niciem tradit: nolēs possideri ab eo. **N**unquid ignoratis charissimi- qz palmites sum⁹ ex vite verissima/ q̄ ē christus iesus? **E**uideat itaq; vnusquisq; v̄m: ne infructuosus existat. **P**ater em̄ vitatis: afferētes fructū vites studiose excolit: vt ampliorē pferat fructū: q̄ aut nō ptulerit fructū: abscidet & extra vineā p̄jicietur: vt ignis incendio cōcremat. **P**ropter qd

Capitulum

V

attendite vosmetipsos. ne infructuosi inueniamini. et excisi in escā ignis tradamini eterni. **S**emen optimū sumus. quod christus passus familias. qui est celi et terre conditor. seminauit. **E**cce iam messis aduenit. et messores iam falces ad metendū paratas in manibus tenent. **V**idete itaque ne quis vestrum zizania inueniat. et colligatus in manipulos. eterne flamme ardoribus cōflagret. **N**ondū intelligitis frēs. quod terribile nobis transirendū est pelagus? **Q**ui perfecti fuerint. et viri sapientes et negotiatores iam paratū habentes questum merce monij. cū gaudio expectant. quā eis ventus aspiet. et transirentes hoc pelagus. ad portū vite eterne pueniūt. **E**go autē et quod mihi sunt similes. cū per diuersa huc illuc attrahimur et extollimur. nequaquam in corde nostro sollicitudinem gerimus. quod necesse est nobis hūc transitū transire. **U**bi ptimefco ne subito ventus aspiet. et inueniamur imparati. et tūc victos nos manibus mittant in tenebras exteriores. vt ibi dies negligentie nre atque segnitie defleamus. cernētes quidē alios exultantes et letantes. nos vero in tribulationibus et laboribus cōstitutos. **P**ortus namque ille negotiator est. et vnusquisque in suo patrimonio exultat. et in suo mercimonio letatur. **N**escitis dilectissimi. quod rex regū. ad filij sui nuptias nos inuitat. **Q**uid negligimus. et non festinamus. hic nobis indumenta splendida. et lapides relucētes. et oleū in vasculis nostris assumere. **S**i autē quisque vsurpauerit introire. vestē non habens nuptialem. aduerte quod hūc patiatur. **S**ubente enim rege. alligabūt eū manibus et pedibus. et mittēt in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium. **T**imeo enim charissimi ne carnales passiones de thalamo illo nos eiciant. ne habitū solūmodo extrinsecus ostendamus. et habētes carnales passiones. intrinsecus langueamus. **E**xterior siquidē habitus ubi mens nra habitet. ostēdit. **O**rnatus quippe vestij indicat. quod ea que terrena sunt sapimus. **P**er studium clarioris amictus ab eterno claritate nudi esse dinoscimur. **E**scarum vero suauitas. gule nos eē subiectos cōmendat. et per amorem placendi nobis. inanis glorie cupidi eē dinoscimus. **A**ccidia autē pigritia nos torpere demonstrat. cupiditas plurimum possidendi nequaquam nos desiderare christum ostēdit. **I**nuidia etiā nos iudicat vitiorū seruituri eē subiectos. **P**er linguā autē. quod cor

desiderat. predicat. **Q**ue enim cor desiderauit hinc meditat. et lingua. et sepe per labia deprehendunt mentis occulta. eo quod os nostrū pateat. non habens ostiū nec custodē. et sermo noster indifferenter prorūpens egredit. **P**er sermones autē sepe cor nostrū inimicus latrocinafacilitate verborū. os enim cū non seruat cū corde mysteria furant ab eo cogitationes. et cū putauerit cor apud se retinere mysteria. oris imperantia publicat. et cū arbitratus se ab aliquo non intueri perimōes denudat. **S**uauitas enim detractionis. odio eam repletā esse demonstrat. **N**e ergo decipiat quisque putans se eē aliquid per religionē. quod videt extrinsecus. **S**i enim putauerit quis fallere fratrem suū. religionem simulās. semetipsum fallit ac decipit. **E**cce enim ex cōuersatione ipsius. falsa eius religio demonstrat. **S**i autē cupis cogitationes cordis eius addiscere. accede ad os eius. et discere ab eo. vtrum de terrenis. an de celestibus cogitet. de spūalibus. an de carnalibus. de voluptatibus. an de continētia. de affluentia possidendi. an de voluntaria paupertate. de humilitate. an de elatione arrogantie. de charitate. an de odio. **E**x thesauro enim cordis. cōsuevit enim os cibos pferre his. que ad se accesserūt. **E**x meditatione quoque lingue et cōuersatione hominis. quid cor desideret. vtrum christū aut patris seculum cōprobat. **E**t inuisibilis anima qualis sit siue bona siue mala. pactus corporis sui cōspicitur. **Q**ue quidē naturaliter bona est. sed subintrante malicia. per lit erū arbitriū cōmūrat.

Ca. v. Excludens errorem. ne quis putet passiones supradictas esse naturales. ostēdensque ex compatione libere voluntaris ad **A**gricultorū. quō circa hūc passiones. voluntas inserat aliquas virtutes optimas. aliquas consuetudines pessimas. quō etiā diuinas scripturas habeat pro cōsiliatoribus. quos si deserendo oberrauerit. et penitens ad legilatores recurrerit. cū pietate suscipiat.

Nec quisquā naturalis asserat passiones. ne quisque asseruerit. culpatus existat. **A**t tēde teipsum. ne bonā conditionē. boni dei. ad crimen deducas. fecit enim deus omnia bona valde. naturā quoque nostrā bonis operibus decorauit. **S**i quis autē secundum naturā esuriat. non inculat. si in mensurā sumperit cibū.

si aut edens mensurā excesserit / denotatur.
 Naturalem namq; esuriam quis nesciat. Ni-
 bilominus si fm naturā quispiā sitiāt. nō erit
 in culpa / si potū ad mensurā pceperit. si vero
 modū in bibendo excesserit. de honestatē : qā
 naturalis est sitis. Rursum si fm naturā q̄s
 dormiat / nō inculcat / sed ad mensurā dormi-
 at. si vero supra naturā somno indulserit / aut
 eneruatū semetipm̄ sopori atq; iercie tradat
 prodit natura ppria qđ somni consuetudine
 supat. Natura siquidē et consuetudo. vtra-
 rūq; p̄tū pdicatores existunt. Natura quippe
 indicat seruitutē. cōsuetudo autē significat vo-
 luntatē. Ex vtroq; em̄ homo consistit. Vo-
 luntas autē cū liberaz habeat facultatē. quasi
 quidam agricola esse videtur. Inserit namq;
 in hominis natura quēadmodū voluerit. ali-
 qñ quidē virtutes optimas. aliqñ x̄o consue-
 tudines pessimas. Hoc autē modo consuetu-
 dines inserit malas. In esurie qđē. gule libidi-
 nem. In siti autē bibendi copiam. In sopore x̄o
 eneruationē / et insatiabilem somnū. In obtu-
 ribus vero oculoꝝ / pessimos et volatiles sen-
 sus in veritate mendacium. Inserit autē rur-
 sum virtutes optimas. In cibo quidē abstinē-
 tiam. In siti autē tolerantiam. In somno vigi-
 lias. In mendacio veritatē. In oculoꝝ obtu-
 ribus / castitatem. Voluntas siquidē nostra
 cum sit forma agricolę / in momēto oculi eu-
 lit consuetudines malas. et quēadmodum vo-
 luerit virtutes inserit bonas. eo qđ ipam natu-
 ram possit supare ac vincere. Et quidem na-
 tura est / p̄ quā opationes gignunt. Agricola
 autē hui⁹ volūtatis sunt diuine scripture cō-
 siliatores ac magistri. docēt namq; agricolam
 nostrū / quali modo psuetudines malas eu-
 lat. et quō virtutes bonas inserat / studiumq;
 adhibeat. Verū q̄tū velit sobrius agricola
 noster et industrius extiterit. absq; magiste-
 rio diuinarum scripturarū / sine viribus est et
 indoctus. Diuinarū autē scripturarū instru-
 ctio / intellectū ei retribuit ac virtutem. ita vt
 ex ramis pprijs / optime ei largiantur virtutes
 cum eas in ligno nature inseruerit. Ita vt si-
 dem bonam / in suam p̄fidiam inserat. spem
 quoq; in desperationem suam / dilectionē ve-
 ro / in odium. et scientiam in ignorantiam. et
 laudem / in ignobilitatem suam. rursumq; in-
 serit immortalitatem in mortem suam. Si
 autem voluerit noster agricola. pertinacia p-
 pria consiliatozem suum ac magistrum / dese-

rere. Diuinarum quoq; scripturarum eloq̄a
 inuenitur aduersis an fractibus oberrare. et
 in cogitationibus malis incedere / consuetu-
 dines quoq; pessimas que extra naturā sunt
 congregare. atq; in suam naturam inserere.
 id est. perfidiam. desperationem. odium. inui-
 diam. superbiam. inanem gloriā. gule libi-
 dinem. nimietatē bibendi. contradictionem
 contentionem. et cetera nō nulla h̄mōi. dere-
 linquens namq; legis latozem. et ipse ab eo ni-
 bilominus derelinquit. Si autē denuo pe-
 nitentia ductus / semetipsum agnouerit : ita
 vt legislatozi suppliciter procidat et dicat pec-
 caui quod te dominū meum et magistrum de-
 reliquerim. protinus legislator / cum sit ama-
 tor hominum / pro sua pietate suscipiet eum.
 et prestabit ei intellectum bonum et virtutem
 vt rursum nature sue terram valeat operari.
 euellere quoq; ex ea cōsuetudines pessimas
 deinde largietur ei vt virtutes bonas et opti-
 mas / pro his possit inserere. pro quibus vale-
 at coronam sibi ac laudem acquirere. Et qđ
 dem esurit fm naturam. sed ad continentiaz
 studet. sicut nihilominus. sed sustinet patienter.
 desiderijs stimularur. sed sobrietatem ex-
 ercet. grauatur somno. sed vigilare contēdit
 ad glorificationem dei. pigritia quoq; torpe-
 scit / sed aperto ore personat in diuinis laudi-
 bus / quo pigritiam possit vincere. Itaq; in
 tali certamine. laudem pmerebitur et coronā.
 Coronam quidem quia superauit naturam.
 laudem vero quod sibi virtutes acquirerit.
 bonas.

Ca. VI. Occasione pretactorum grati-
 as agens. cōmendansq; diuinam clementiā.
 benignitatem et misericordiam. cum comme-
 moratione plurimorum dei beneficiorum. vt
 ad eius dilectionem nos prouocet.

Gloria itaq; nūc
 Clementie eius et confessio benigni-
 tati eius. quando ita misericors per-
 hennis existit. Quis pater. suos sic diligit fili-
 os. Cuncta nobis bona impartiens affluen-
 ter. et omnia nobis dispensans pulcherrime.
 Sanat vulnera anime nostre. et contempto
 a nobis. longanimitē suffert. Tult enim
 saluos nos omnes fieri / omnes cupit sana-
 re.

Capitulum

re / et oēs vult regni sui fieri possessores. vult
etiā vt voluntatis nre arbitrio cōteram^o oīs
languoris nostri duriciā. et qd ē difficile ad fa-
mandū: ipse sanitatē impartit. **D**ne autē qd fa-
cile recipit sanitatē: h̄ vult vt ppria industria
ac voluntate curem^o. vt a voluntate ei^o gloriā
mercamur. Et qdē pigrū si inspexerit vulne-
ratum / idcirco medelā sanitatis imponit: vt
os ei^o ad glorificationē bonitatis sue aperiat
Pctōri quoq; pctā dimittit: vt erigat eum / et
alacrē faciat. Infirmiorē si viderit / veloci^o ex-
audit: neq; pusillanimitas fiat. **L**ū autē patiens
aut longanimis ostiū ei^o pulsauerit: tā incolu-
mitatis quā etiā mercedis p̄mia adipiscat: p̄
eo quod nō defecerit postulādo. **P**oterat em̄
nō petētib; nobis vulnera sic nre sanare: et
ad bonitatē inuitos nos adducere. **S**ed facere
nō vult: ne voluntas nostra diuinis laudib; de-
fraudet. Et quidē nos negligim^o q̄rere eum
et cūctamur inuocare eū: ipse autē nos diligit
et ipse miseret. **I**pse nos redemit: et ipse suscepit.
Ipse illuminat oculos mentis nre: et ipse nobis
compunctionis sue grām p̄bet: et dilectionis
vt crucis ei^o suauitatē / ac dulcedinē gustātes
indefinēter eū ac iugiter desiderem^o / et p̄quis-
ramus. **B**rius ille q̄ cū gustauerit dilectionē
eius / et desiderauerit eū: p̄parabit semetip̄m
vt charitate eius inenarrabili repleat. **Q**ui
autē repletus fuerit charitate ei^o / aliā dilectio-
nem nō recipit in semetip̄o. **C**harissimi
q̄s nō talē diligat dñm: **Q**uis nō bonitatē ei^o
adorando cōfiteat^o ac p̄dicet: **Q**ualē dō excu-
sationē habebim^o in die iudicij / si tantā negle-
ximus salutē: **Q**uid dicem^o / q; nō audiui-
mus / nō cognouim^o: **Q**uid facere debuit qd
nō fecit nob: **N**ōne ex imensa altitudine et be-
nedictio sinu patris / vsq; ad nos se humiliā-
do descendit. **N**ōne cū inuisibilis existeret / no-
bis se p̄buit ad videndū. **E**t cū esset ignis im-
mortalis / nōne p̄pter nos incarnat^o ē: **N**ō-
ne vt nobis libertatē tribueret / palmis in fa-
ciem vberatus ē: **A**dmirandū et plenū ti-
moris / ac tremoris negociuz. **N**an^o lutea q̄
ex limo terre formata fuerat / alapis p̄cussit
faciē cōditoris celi ac terre. **N**os autē miser-
atq; infelices. cū simus mortales et terre ci-
uis / vsq; ad sermonē inuicē ferre nō possum^o
Ille cū esset immortalis / nōne vt nos viuifica-
ret / prulit mortē: **N**ōne sepultus ē / vt nos se-
cum resuscitaret: **N**ōne ex vinculis inimici
nos absoluit / et alligans eū / ad cōculcandum

cum nobis tribuit potestātē. **I**nuocauim^o eū
aliqui / et nō exaudiuit nos. **P**ulsauim^o ad ta-
nuam eius. et nequaquā nobis apuit: **N**ā et si ti-
bi morā fecerit ad audiendū / h̄ vtiq; tibi mul-
tiplicatā mercedem / pro tarditate restituēt.

Ca. VII. **A**criter increpās eorū ignauit-
am qui huic seculo renunciauerūt / et in carna-
lia et terrena requirūt / multis eos cōmouēs
exhortans et terrens rationibus / exemplis /
atq; piculis / vt ad compunctionē et penitenti-
am incitentur.

In quo huic se-
culo renunciaſti charissime: **E**t
qd rursum requiem ſecularem re-
quires. **I**n tribulationē quippe vocatus es. et
tu de refrigerio p̄cictari. **I**n nuditatē iuſtus
es ire / et ecce veſtimentozū ſtudiū adhibere
cōtendis. **I**n ſitim q̄ vocat^o es / et aquā renu-
ens. vinū bibere delectar^o. **A**d plū nihilomi-
nus inuitat^o es. et inermis ingredi cupis: **A**d
vigilias q̄ vocat^o es. et inercia ſomni reſolue-
ris: **A**d ſtendū et ad lamentandū vocatus es
et tu cū cachinno riſus effundis. **I**n charitatē
vocat^o es. et tu odiū exerces in fratrem: **I**n ſb-
iectionē vocat^o es et cōtradictis. **H**eredem te
regni ſui vocauit / et tu q̄ terrena ſunt ſapis.
In māſuetudinē et humilitatē vocat^o es. et ſu-
perbus et elatus incedis. **E**t quid in die illa di-
cturus es cū a chriſto audies. q; humiliat^o ſū
p̄pter te / aut egen^o effectus ſum^o. **S**z q; nu-
dus ſui p̄pter te / aut eſuriui aut ſitui / et dile-
xi te in toto corde meo / et proximum meum ſi-
cut meipſum. **N**e velis ignorare / quia cogi-
tationes tue et ſermōes tui ſcripti ſunt / et con-
ſcientia tua que tecū opata ē / arguit te ſi mē-
tiri volueris. **A**ut ne ſcis. quia omnis creatu-
ra. cum metu nimio ac tremore tribunali ei^o
aſſiſtit. **M**ilia miliū et dena milia angeloz
circūſtant. et tu mētiri te putas et dicere. q; p̄-
pter te hec vniuerſa ſuſtinui. cū nihil oſtino
p̄tuleris. **E**lide ne duplicē vltionē p̄ſoluas.
malozū vicz actiū ac falſitatis. **S**z ſurge et
expgiſcere a ſomno. et cogitationes tuas ad-
aperi. intra temetip̄m. et p̄ſpice. q; iā claudis
dies. **S**ed et iam hoc frater intellige. q; fra-
tres nri q̄ heſterno nobiſcū pariter loq̄bant^o
veſpe hodie nobiſcū nō ſunt. ſed ad dñm ſuū
ac noſtrum vocati perrexerunt. vt vnusquis-
q; eozum negociationis ſue queſtum oſtēdat

Ecce nunciam disce de hesternis atque hodie
 erno die. quomodo hesternus quod est flos matutinus
 excessit. hodiernus vero quod est umbra vespertina transiet
 Contemplantur etiam questum negociationis tue.
 si fecisti secundum dominum imperium. Ut enim velocissimus
 cursus. dies nostri pretereunt. Beatus ergo qui
 sibi questum per singulos dies huiusmodi ne
 gociationis acquirit. ut congregatum eum in vi
 tam eternam percipiat. Quid autem tu dilectissi
 me negligis. et incuriosus existis? Quid tamquam
 vino inebriaris accidia? Quid exacerbates
 metipsum. mansuetudo namque in hoc mundo facta est. que
 admodum quidam duo viantes. in itinere sibi in
 vicem occurrentes in suum singulorum gentes ho
 spitiis. vespere autem facto mansit unusquisque qua
 poruit pervenire. et facto diluculo ab invicem dis
 cesserunt. Intellexit namque unusquisque eorum
 quid habeat in domo propria. divitias an pau
 pertatem. requirit an tribulationem. ita et nos
 in hoc seculo sumus. Mansuetudo namque assimila
 tur hec vita. Ex ipsa enim unusquisque in suo di
 viditur loco. et intelligitur quid habuit ante reco
 ditum. Neque enim unusquisque nostrum ignorat
 quid premisit in celis. orationem cum lacry
 mis. an cum puritate vigilas. an psalmodiam
 cum compunctione cordis. aut abstinentiam cum
 humilitate. an terrenorum renunciationem. an
 charitatem non fictam. et desiderium christi. Si
 hoc tu premissisti. scito te incunctanter ad requi
 em pervenire. Si vero nihil horum premissisti.
 perdidisti filii charissime animam tuam. Quid in hac
 mansione exasperas proximum tuum? Hanc enim
 ab eo sepandus es. Quid autem superbis aut in
 sole scias? Quid adversus proximum tuum tristis
 ambulas. cui non portare debueras. Quid
 autem te sollicitudo escarum aut opimentozum ma
 cerat? Qui dat iumentis escam ipsorum. te non
 nutrit? Qui cum diurne glorificas. qui expe
 ctas heres fieri regni eius. de esca et opimen
 to conquereris. Qui mortificasti temetipsum
 mundo. que terrena sunt sapies? Quid temer
 ipsum fallis ac decipis? Quid medicum exaspe
 ras nolens sanitatem recipere. et tempore curationis
 vulnera tua occultas. et medicum iudas. quod
 non sis consecutus incolumitatis remedium?
 Tempus tibi penitentiae datum est. et agere pe
 nitentiam negligis? Quid ergo incusas legis
 latores. quod mortem tibi induxerit. cum tu incuriosus existis? Numquid dices morti in illa ho
 ra necessitatis. sine me penitentiam agere.
 Vigila dilectissime vigila. ut laqueus super te
 hora illa non adveniat. et tunc obstupescas et

ad conscientiam tuam recurras et dicas. Quomodo
 elata ceruice ambulante me. omnes dies mei trans
 acti sunt? Quomodo tempus meum in cogitationi
 bus terrenis superfluo preterit? Que erit utili
 tas. si hoc reputas quando hora mortis instite
 rit. nec concedit nobis in hoc seculo amplius
 conuersari. Pone itaque mentem tuam ad hec que
 narrant. Introeant in aures tuas. que a domino
 dicta sunt. Crede eius sermonibus. Aut enim
 quia et de ocioso verbo reddituri sumus ratio
 nem. in illa die iudicii. Sufficit autem nobis ad
 metum solus hic sermo. si conscientia nostra
 sobria fuerit. Si autem quadam leuitate per diuer
 sa animus puagatur. neque ipsa que sunt scri
 pta intelligit. neque ea que dicuntur auscultat
 compatemur homini fistule recipienti aquam. et non sci
 enti quomodo eam preterit. Quis ergo putas non
 defleat. quia dominus orbis terre tam per se quam
 etiam per pueros suos prophetas et apostolos
 clamat et predicat. et qui audiat non est? Que sunt
 autem que predicantur ab eis? Ruptie parate sunt
 inquit. et altaria mea imolata sunt. Spon
 sus cum claritate et magnificentia in thalamo
 residet. et cum gaudio intrantes recipit. ianue
 patent. ministri festinant. Predicatores con
 uolant. Priusquam ianue claudantur velocitate pe
 dum concurrunt. ne nobis foris remanere con
 tingat. et qui nos introducat. ulterius non erit.
 Superbis autem non est qui intelligat. non est qui
 studium adhibeat. signa uia et cura seculi huius
 mentem nostram quasi cathena colligat. et prestrin
 git. Diuinas quidem scripturas recte scribimus
 et recte legimus. recte autem eas audire nolu
 mus. quia que illic inserta sunt. perficere recu
 samus. Quis putas aliqui peregre in longin
 quam uiam. sine viatico profectus est. quem admo
 dum nos proficisci volumus. Hic autem alimen
 ta redrentes. nihil ad perfectionem nostram pre
 rimus. Beatus qui cum fiducia pergit ad deum
 portans sine defectione viaticum. ut nullam
 penuriam patiat. Ecce decem uirgines
 lampades accipiunt. et serui negociantur. ex
 pectantes dominum suum. cognoscetes quod
 accepit regnum suum. et venit cum claritate
 et uirtute multa. coronare seruos suos. qui ac
 cipientes ab eo pecuniam. optime in ea mer
 cati sunt. interficere autem inimicos suos qui
 regnare eum super se noluerunt. quem admo
 dum si media nocte profundo sopore. natura
 hominum occupata. repente de celo sonus ef
 ficia magnus. et tonitrua terribilia. et corusca
 tiones. expectati subito dormientes. colat unum quisque

que sua sunt / siue bona siue mala: qui autē ma-
la gesserunt / iacentes sup lectum suum pec-
tiunt pectora sua / quia nō est quōq; fugere et
abscondere. vel sup his que gesserunt penitē-
tiam agere. **L**etera em̄ quassat et tonitrua ti-
more concutiunt / fulgura pauorē cōmouent.
Tunc obtinebit eos pfunda obscuritas. ita
vt hora illa / fulgur velox repente totam com-
moueat terram. **T**ube em̄ cum timore de ce-
lo buccinant / et suscitant dormientes / excitāt
quoq; eos qui a seculo dormierūt. **L**eli em̄ cū
suis strutibus cōmouebunt. et terra vniuersa
quasi aqua maris / a facie glorie eius contre-
miscet. **I**gnis siquidez terribilis discurrat asī
faciem eius. emundans eam ab iniquitatib;
q̄bus fuerat contaminata. **I**nfernus portas
suas q̄ a seculo sunt patefaciet / mors destrue-
tur / puluis qui putruerat. id est humana car-
ro / audiēs vocē tube viuificabit. **T**ere em̄
miraculum ē intueri / quō contra ictum oculi
in infernū. quasi multitudo piscium in mare
enutrita ita et innumerabilis copiosaq; ossiuz
multitudo humane nature. vnūquodq; eoz
currat / ppriam iuncturā inquirens. surgen-
tes quoq; clamabunt om̄es et dicēt. **G**loria
ei qui nos congregauit / et ppter suam cle-
mentiam resurgere fecit. **T**unc iusti exulta-
bunt / et sancti letabunt. et veri et pfecti mona-
chi cōsolabunt. et a labore abstinentie sue re-
quiescent / martyres coronabunt. apli ac p-
phete glorificabunt. **B**eatissimus qui pmeruerit
in hora illa videre / quō cū gloria accipientur
in nubibus / obuiā imortali sponso. om̄es qui
dilexerunt eū / et festinauerūt pficere oēs vo-
luntates eius. vt em̄ vnusquisq; hic / ad excel-
sa puolat premiorū. et quēadmodū hic vnus-
quisq; se emūdauerit / sic eius gloriā intuebit
et quō quisq; desiderauit eum. sic satiabit dile-
ctione eius. **A**dmirabit etiam primus adaz
in hora illa videns magna et terribilia / quō ex-
co solo et cōiuge eius / imēse nationes et mul-
titudines producte sunt. **M**agis autē amir-
abit glorificans conditorē deū / quō ab vna
natura / et ex vna creatura exortī / in regno ce-
lorum et in paradiso / et in inferno. sortem pro
suis meritis suscepit. **G**loria soli sapiēti deo.

Ca. VIII. Inducens ex superiorum re-
cordatione compunctionem et querelam au-
ctoris miseriam suam confitentis ac miseri-
cordiam dei / fratruq; suorum preces implo-
rantis: sollicitudinē quoq; carnalem disuadē

tis et ad negociationem spiritalē atq; vite. et
negociorum suorum rationem per singulos
dies faciendam / exhortantis.

Charissimi recor-

Conatus sum hore illius et intremui.
consideraui illud horrendum iudicium / et expaui. **L**eticiam quoq; que est in
paradiso / et ingemiscens fleui / vsq; q̄ nō remā-
serit in me strus vt amplius flerem / quia ne-
gligentia et elatione p̄teriiui dies meos. et i cog-
itationibus sordidis / anni mei finiti sunt.

Quō elapsi sunt / nō consideraui / quō transi-
erunt / sentire nō potui. **D**ies mei defecerūt.
et iniquitates mee multiplicatae sunt. **I**heu mi-
hi charissimi quid faciam in compunctioe ho-
re illius / qm̄ mihi noti mei circūsteterint / qui
me beatificabant / huius religionis habitum cō-
templantes. ab intus autē vas plēnū erā iniq-
tate et imundicia. et eum qui scrutat corda et
renes obliuioni tradideram. **T**ere pfusio ibi
est / etiam miserabilis qui illā cōfusionem ex-
ceperit. **A**matorez hominū benignissime / ad-
iuuro te per miserationes tuas / ne me a sinistris
tuis statuas. cum his qui te exacerbauerunt
ne dicas mihi nescio te / sed tribue mihi pro-
pter multā misericordiam tuā indefinenter com-
punctionem et fletum. et humilia cor meum et
sanctifica / vt fiam templum gratie tue. **N**am
et si peccator sum et impie gessi / tamen ad ianu-
am tuam iugiter pulso. **E**t si piger sum et in-
curiosus / atq; viam tuam incedo. **F**ratres
mei dilectissimi obsecro vnanimitatē vestraz
festinate placere deo. **D**um tempus habebit-
is plorate in conspectu eius diebus ac nocti-
bus / cū oratis et psallitis / vt eruat nos ab illo
interminabili fletu / et stridore dentiu. et a ge-
benne igne / et a vermibus imortalibus / vt in
regno suo gaudere nos faciat / in vita illa im-
mortali. vbi fugat dolo / tristitia / et gemitus.
vbi ne lachrymis aliquis. nec penitentia in-
diget. vbi nō ē timor et tremor. vbi nō ē mors
et corruptio. vbi nō ē aduersarius et ipugnās.
vbi nō est exacerbatio et ira. vbi nō est odium
et inimicitia. sed om̄ino gaudium et leticia et ex-
ultatio. et mensa spiritualib; cibus plena / q̄ p-
parauit deus diligētibus se. et beatus q̄ pme-
ruerit eam / infelix autē qui fuerit priuatus ab
ea. **O**bsecro vos fratres charissimi effundi-
te sup me viscera vestra. et precamini pro me
pcedentes benigno et amatozi hominū vnige-

nito filio dei. vt faciat mecum misericordiam: et liberet me a multitudine iniquitatum mearum: et collocet me inter macerias benedicti paradisi. vt vobis hereditas eius: vicinus efficiar. eo quod vos estis charissimi filij. ego vero quasi canis abiectus: vt projiciatis super me micam de mensa vestra vt impleat in me quod scriptum est. quasi catuli edunt de mensa filiorum. Ita dilectissimi mihi effundite super me orationes vestras. et venite festinemus ad vitam nostram. Omnia enim quasi umbra pretereunt. **O**diamus etiam mundum hunc. et omnia que in eo sunt. Sollicitudinem que carnalem preter salutem anime nostre nullam habeamus: sicut et dominus non ait. Quid enim proficit homini si mundum lucratus fuerit. et in universum. anime autem sue detrimentum patiat. Aut quam dabit homo redemptionem pro anima sua? **N**egociatores sumus spirituales et dilectissimi coparati sumus negociatoribus secularibus. **C**onsiderate que dico fratres. **S**ecularis negociator pro singulis diebus lucrum seu dispendium supputat: et si detrimentum sustinere se intelligit. festinat ac sollicitudinem adhibet et comodatur. quanto mercimonium suum saluum restituat. Ita et tu dilectissime pro singulis diebus: vespere et mane. diligenter considera. qualiter se habeat mercimonij tuorum. **E**t ad vespam ingredi in cor tuum. et scrutare te ipsum: et dicit. Putas ne in aliquo acerbavi deum? **N**e vobis ociosum locutus sum? **N**e imoderate egi? **N**e irritavi fratrem meum? **N**e aliquem detractoribus laceravi? **N**e forte psallente me: cor meum et mens mea fantasmas seculi cogitavit? **N**e forte concupiscentia carnalis super me irrui: et ego libenti animo suscepi? **N**e sollicitudinebus terrenis superatus sum? **S**i in omnibus his damnatum tibi illatum intelligis: festina quanto melioribus comodis repareris. **I**ngemisce ex intimo corde: profer ab oculis lachrymas: ne idem rursus detrimentum sustineas. **E**t facto diluculo iterum eadem meditare et dicit. **Q**uomodo putas nox ista transijt. **L**ucratum ne sum in ea mercimonium meum. **P**utas mens mea vna cum corpore vigilavit? **S**i oculi mei lachrymas prodegerunt? **N**e cum genua in oratione pro nocte posui: in sopore somni deductus sum? **N**ec advenrunt mihi sordide cogitationes: et libenter eas meditatus sum? **E**t si te deceptum in his senseris: festina sanitatem recipe. et statue custodiam in corde tuo. ne rursus eadem patiaris. **S**i ita sollicitudinem habueris: salvabis mercimonium tuum: et domino tuo placebis. et tibi metipsum utilis eris. **A**tende autem tibi: nec te velis seignicie ac negligentie tradere. **P**rincipium

quidem perditionis est negligentia. **I**mitare autem apem: et prospice admirabile mysterium: quanto ex diversis floribus terre. suam operationem congregat. **I**n hoc ergo exiguo animante consideranda. **S**i enim congregati fuerint sapientes mundi. atque orbis terre philosophi. non valebunt prudentiam eius differere. quanto ex floribus quidem. quasi quedam monumenta edificat. **S**eipelit autem ibi soboles suas: et cum vivificaverit eas. quasi quidam princeps. milicie vocem suam ad eas emittit. quam pariter audientes: volitare incipiunt. **T**unc monumenta illa vnde egressi sunt soboles: operantur: ac replere festinate scarum dulcedine: ita ut totus prudens si considerat: glorificet conditorem deum. admirans quod ex tam puo ac vilissimo animante tanta sapientia processerit. **S**iliter ergo et tu charissime congrega tibi divicias et thesaurum quem sursum continget et promitte in celum. **N**am et principes terre. si voluerit quisque eorum in regionem abire longinquam: promittunt famulos suos cum patrimonio suo. vt cum in preparata mansionem pervenerint: ibi diuerant. Ita et dilectissime promitte patrimonium tuum in celis: vt suscipiaris in tabernaculis sanctorum.

Ca. IX. Exhortans vt tribulationes mundi patienter tolerant: et ne spes in temporalibus sed in domini amoris hominum benignitate ponatur: qui cuncta bona largitur et laborantes mercede non fraudas: pro hoc puocans nos ad vigilantiam vt adveniente sponso et alijs in regnum susceptis. nos excludamur et postea negligentiam nostram frustra defleamus. docens quod quanto dominum invocare debeamus et perfectos viros imitari: corpus ad carnalia non assuescere: discretionem nihilominus circa eius castigationem obfervare: amonens tandem unumquemque ita debere incipere: vt possit perficere inceptum.

Ne velis ergo te poris brevitate negligere: ne pro secula infinita penitentiam accipias. **N**on audis dominum dicentem. **I**n hoc mundo tribulationem habebitis. **I**terum ait: in patientia vestra possidebitis animas vestras. **S**i autem tu propter molliam mentem: atque incuriam: in tribulationibus huius mundi odium habeas. deuitas quidem patientiam. carnalem quidem voluptatem consideras quod iugum christi bonum ac suave. propter tuam ignaviam quod durum et grave. et quod non facile possit portari detrahis et iculas. et te ipsum in perditionem tradis: cum ista caritas: et quod tui miserebitur: si te ipsum infimas: quod tui miserebitur. si assumes arma domini: quibus dimicare

Capitulum

cōuenerat. i. cor tuū versa vice defigas. **S**z in hac vita tantū modo gloriaris. multum vana est spes tua. et expectatio tua infelix est. **Q**uid est quod os tuum orat deum: et q̄ sunt que poscis ab eo? **S**eculi hui⁹ requiē. an immortalitatē. ac ppetuam vitam? **S**i hec temporalia et nō manentia requiris: melior est te fornicator: et melior est similiter latro. **H**i enī deprecant̄ vt salui fiant: et te beatificant quē in hac bonitatis cōuersatione fallaciter militare p̄spiciunt. **O**dio nāq; habens lumen. te nebras dilexisti: et regna celozū deserens: terrena et tpalia cōcupisci. **T**imulisti miserabilis ne benignus deus. et amator hoīm. laborem tui opis fraudaret: quiq; nō vicē det laboris: ip̄e pueniens d̄tutē. **C**or quoq; tuū ip̄e cōpūgit: et mercedem ip̄e tribuit. **C**uncta tibi ab eo largiunt̄: et tu in elationē extolleris? **M**ercedem mercennarij exquiret ab his. qui eum fraudare voluerint. et tuarū lachrymarū habuit de negare mercedem? **A**bsit. **Q**ui aut̄. q̄rite et inuenietis. pulsate et apiet̄ vobis. mendax ergo efficit̄. **N**equaq; te hec suspitio miserande decipiat. **Q**uis tui emulus fuit? **Q**uis tam seuius et inuidus extitit? **I**lle nimirū adūsarius hostis bonozū. illius est hoc studium. vt null⁹ hominū salutē inueniat. **V**eni nūc itaq; in temetip̄m. et ne velis odire aiā tuā. **A**peri oculos mentis tue. et prospice eos qui tecum sunt. quō in cōmune dimicant. quō festinant. lampades suas tenētes in manibus. et os eozū laudat et glorificat imortalem sponsum. **O**culi quoq; eozū pulchritudinem eius cōsiderant. et aiā exultat et viget. **A**duerte et vide. qm̄ appropinquabit. veniet et nō tarda bit. vt expectantes se repente letificet. **E**rit vt p̄sonet vox. ecce adueniet sponsus: et hi q̄ tecum sunt. pcedent cū gaudio. habentes se cum lampades relucētes. et splendida indumenta. **A**udient enī vocem eius dicentem. **V**enite benedicti patris mei. possidete paratum vobis regnū. a cōstitutione mūdi. **T**ūc necesse est. cum clamorē factum audieris. dicas eis. **F**rates mei. donate mihi pusillum olei. ecce lampas mea extinguit̄. **A**udies q̄ ab eis. **N**e forte sufficiat nobis et tibi. vade potius ad vendentes et eme. **E**t tunc p̄ges penitens et afflictus: et tempus emēdationis iam nō iuenies. **T**erra enī vniuersa tremebit ad gloriam eius. et tunc plorās et ululans dices. **G**ladio et pulso. et quis scit si apiat̄ mihi. **R**eddens aut̄ pulsabis. et respondebit tibi ab intus

Amen dico tibi. nescio q̄s es. **V**ade a me operarius iniquitatis. **S**tante aut̄ te. introibit i aures tuas vox leticie et exultationis. et agnosces vocem vniuscuiusq; collegarum. et ingemiscens dices. **D**eu mihi misero. **Q**uō a tāta claritate priuatus suz. **O**mni tempe vite mee cū ipsis eram. et nunc ab eis sepatus sum. **I**uste p̄fessus sum. **I**lli aut̄ abstinebāt. ego aut̄ indifferenter agebā. **H**i psallebāt. ego vō ridebam. **H**i cum genu flecterent flebant. ego vero extollebar. **H**i humiliabant semetip̄os. ego vero superbiebam. **I**lli se viles et exiguos deputabant. ego vero ornatu vestium delectabar. **P**ropterea illi nunc exultant. ego aut̄ lugeo et lamentor. **I**lli letant̄. ego vō amara riter defleo. **E**uigila itaq; miserande euigila. et imensam eius bonitatem considera. et ne velis salutē tuā negligere. **E**t exquire eū. et erit in salutē velociter. inuoca eum et proteget te. **D**a ei vt recipias ab eo centupluz. **S**i cartula cum sit absq; anima per litterarum apices clamat. et omne debitum quod in ea scriptum est restituit. q̄to magis benignus de⁹ dabit gratiam querentibus eum. **C**hartula per litteras vsuram super vsuram augmenstat. et thesaurum gratie mercede orationum deus multiplicat. **N**e velis incuriosus exister. nec domine tui sollicitudo terrenozū ne gociozū. neq; in desperationem temetip̄m adducas. **D**eus enī propter viscera miseratonum suarū. suscipit et proteget te. et omnes qui eum ex toto corde quesierint. **A**ccede ergo ne dubites. et procide ante eum. ingemiscens et plorans dicit̄ ei. **D**ie meus et saluator meus. quare me dereliquisti? **M**iserere mei qm̄ tu es amator hominum. qui solus es sine peccato. **E**xtrahere me de ceno iniquitatum mearum. vt non ibi infigar in eternum. **L**ibera me ex ore inimici mei. ecce enī vt leo rugit deuorare me cupiens. **E**xcita potentiam tuā et veni. vt saluum me facias. **C**oruscationes tuas et dissipa virtutes eius. expauescat et tremiscat a facie tua. **I**nfirmus nanq; est. neq; habet virtutes stare ante conspectū tuum. neq; ante faciem diligentium te. **V**idens enim signum gratie tue. pauore concutitur. et confusus discedit ab eis. **E**t nunc d̄ne salua me. quoniam ad te confugi. **S**i ergo sic accesseris ad eum. et inuocaueris eum ex toto corde. confestim quasi bonus pater et misericors. mittet gratiam suam. et auxiliabitur tui et omnes voluntates tuas adimplebit i bonū

Ita ergo age charissime mihi: ita age et accede: et noli negligere inuocare eum: et noli incuriosus esse. Et neque in me segni ac desidiosum intendas: mihi enim sufficit confusio vultus mei: moneri: et non intelligenti dicenti et non facienti. Sed esto imitator perfectorum et spiritualium patrum: et regulam eorum exerce. Et ne velis que sunt ardua / et excelsa incipere: que nequaquam valebunt perficere: neque ea que sunt nimis exigua et ibecillia: ut multiplicata tibi merces accrescat. **N**utrias corpusculum tuum: ne te incipiat impugnare. **N**ec illud carnalibus voluptatibus insuecas: ne pregrauet anima tua: et ad ima depressus vitium deducaris. **S**i autem in hoc te dederis: ut desideria eius perficias: derelinquet viam planam et rectam: et asperam et pruptam incedet. **O**mniem quae sordida cogitatione facile recipit: nec ultra potest esse prudens vel sapiens. **E**t si iterum supra modum eundem volueris affligere: etiam per hoc animus grauius: segnitia atque desidia obtinebit: et supplebit iracundia. **I**n laudibus quibus et orationibus atque in bonitate obedientie: pigrum ac remissum efficit. **I**nstitutum gratuum: mensura bona ex equo pondere gubernet. **D**icito mihi: Nunquam in stadio spectator: equis currentibus assististi: **A**c rursus nauiculam in pelago contemplantur es? **E**tsi vero si super modum ad cursum concitatus fuerint interiserit: iterum si supra quam mensura exigit: fuerint relaxati: ipsum aurigam deiecerunt per diuersa traxisse. **S**iliter et nauicula in mari si supra capacitatem suam fuerit onerata: fluctibus comprimetur: et si rursus leuiata / et absque onere fuerit: veloni vehementer ventorum submergit. **S**iliter etiam corpus et anima: si supra modum ex his que super diximus fuerint abiuncte pergrauata: decidat vtriusque necesse est: ac succubat. **P**ropterea bonum est: ita vnumqueque incipere ut perficiat: ut possit deo placere: et vtiliter sibi et ipsi ac proximis exhibere.

Ca. X. Cleros et perfectos monachos commendans et ad certam puocans: pigros per aptam similitudinem perferens: ostendens ex comparatione monachi ad militem quomodo segnis et negligens a diabolo vincatur: vigilans vero per gratiam dei adiuuetur: occasione cuius diuinam gratiam plurimum commendat.

Os estis bene

Os estis bene dicitur grece chulsi: vos estis luminaria orbis terre: vos estis sal terre et columna sub celo. **C**los inquit que perfecti ac monachi estis: que estis angeli super terram: que angelo-

rum puerfatione diligitis: corpus siquidem gestatis humanum: opus angelicum perficitis. **H**omo vult in quo contenditis temporalis est: retributio autem eius et laus in seculum seculi permanet. **L**abor abstinentie vult breuis est: at vero premium immortalis est. **Q**uatum autem vos abstinentie regulam obseruatis: et virtutes cum dilectione acquiritis: tamen aduersari vult diabolus irritat: et seuis efficaciter: diuersosque laqueos ad decipiendos vos atque impediedos occultat.

Atendite ergo vobis fratres charissimi: a laqueis eius. **N**ullus enim absque certamine coronatur: neque gratia dei deserit quemque: si cum alacritate pugnauerit. **S**i quis vero semetipsum relaxas: os suum pigritia detentus non operitur: nec gratiam eius inuocat / ut sibi auxilium conferat: ne velit gratiam eius inculcare: eo quod non fuerit ab ea adiutus. **Q**uomodo dum si quis manibus ac pedibus sanus extiterit: habeatque coram se plimas escas oppositas: et pigritie causa noluerit eas osi suo applicare: et comedere: et animam suam reficere: ita et monachus experimentum huius bonarum deliciarum diuine gratie: si neglexerit huiusmodi dulcedie fatiari. **Q**uis enim miseret illi: qui huius manus nequaquam percipiat ex his que sibi anteponita fuerint. **E**t quomodo misereatur quis monacho: qui cum non habeat sollicitudinem actuum terrenorum: salutem suam neglexerit?

Compat autem monachus militi ingrediendi in plium: membra corporis sui vinctis circumvallanti: donec dimicando victoriae palmam accipiat. **V**igilant namque diligenti custodia / muniendo se: et decertat: veres nequam eius aduersari deticiat ac prosternat. **S**i vero in segnitie semetipsum relaxauerit: facile miles huiusmodi triumphabit. **E**odem modo etiam monachus: si vires anime sue segnitie negligenterque laxauerit: absque ulla difficultate a diabolo inimico suo elidetur. **P**ermittit siquidem in corde suo cogitationes turpes ac sordidas: libenterque in se recipit elatam sapientiam: vanam gloriamque atque inuidiam: nec non et detractionem: odium: gula libidine: et infatigabile somnum. **I**n his autem omnibus: in desperatione semetipsum deducit. **S**i autem vigilauerit: spiritusque in suum presidium gratiam dei quaesierit: spiritus eius auxiliabitur: et ab ipsa docebitur quomodo ei placere debeat: sitque in eo ipsa gratia laus: et que ei laudem exhibeat. **Q**uomodo si quis attendat in speculum: idem ipse est qui videat et qui videatur. **S**ic et gratia vbi inuenit requiem: ibi inhabitat: et inhabitat: et efficit ut per dicitur: laus et que laudem exhibeat: neque absque huius auxilio cor sibi valebit sufficere. **R**etribuit autem ei si quis ab ea precepit: et ex vino eius eidem offert potum: velut si dicat ex concupitione eius retribuit ei lachrymas: et a dulcedine vini

et hūiliationē pferit cordis. Ex virtute q̄m
assumpsit: eidē cōcinit psalmos. Absq̄ p̄sona
siqdē: idigēs eē videt speculū. Lū x̄o accepit
p̄sone cuiuslibet stuitū / ex eo qd̄ accipit retri-
buit. Et si exornat̄ q̄sq̄ in eo attēdat: idēz ex
ip̄o speculo ornat̄ efficit. Sill̄ t̄ hō absq̄ gr̄a
diuina: inopis eē videt̄ t̄ indigēs. si x̄o p̄me-
ruerit gr̄am / ex h̄ ip̄o qd̄ fuerit adiut̄ ab ea:
poſit in se emēdare virtutes. Si aut̄ denuo fu-
gauerit eā: desolat̄ inuenit̄ ac nud̄. t̄ i habi-
tant in eo cogitationes turpes ac sordide. sic
nicticozar̄ in domicilio. hōis q̄ ē gr̄a in uoca-
re. gr̄e x̄o ē. vt ei i opitulatiōe adueniat. Abs-
q̄ gr̄a em̄ mens nō pōt illuminari: ad p̄tēplā-
dam multiplicē futuri seculi pulchritudinem.
Et nisi sanctificatū fuerit cor: nō venit gr̄a in
hōie. Si aut̄ illuminat̄ a gr̄a virtutes optias
acq̄ſerit: sibi q̄ emēdationē q̄ adept̄ ē repu-
tauerit: multū semetip̄m fallit. Neq̄ i firmita-
tem suā itelligens: emul̄ nāq̄ sibi extis h̄mōi
p̄cul a se gr̄am deturbabit. Lū x̄o q̄s opitula-
tionē acq̄rēs: gr̄am diuinā agnouerit: t̄ cū fu-
erit corrobort̄ vt virtutes obtineat / gloriaſi-
cauerit deū t̄ dixerit. gl̄ia miseratiōib̄ tuis dñe
qd̄ me idignū gr̄am tuā p̄mereri fecisti. t̄ quē
admodū voluisti emēdasti i me q̄ tibi fuerāt
placita: h̄mōi agnosces fragilitatē suā: festia-
bit se diuine gr̄e tēplū p̄parare. t̄ tūc efficit̄ in
eo gr̄a ip̄a sacerdos. atq̄ ip̄a oblatio: et esca-
spālis t̄ q̄ māducat. impator t̄ regnū. edificat̄
q̄ t̄ q̄ edificat. Efficit̄ q̄ ciuitas. t̄ mur̄ inex-
pugnabilis. t̄ ab oīni malo eum custodiet. do-
nec ab h̄ seclō ad p̄hennā vitā t̄ in futurū secu-
lum transferat.

Ca. XI. Inducēs inuitationē auctoris
auxiliū spondens: t̄ ad ablutionē vitioz̄ p̄sua-
dētis. Et vt ad ip̄m iclinēt inuitati: exp̄n-
se p̄siliatorē prestat̄ t̄ offert: p̄silitq̄ vt ad p̄se-
ctam singularēq̄ pudiciē virtutē festinet̄: qm̄
excellēter cōmēdas pulchras inducit silitudi-
nes / tādē eos deſcēs q̄ illā habueſt t̄ pdidit.

IDeclina ad me
aurē tuā dilectissime mihi / et ero
tibi p̄siliator: si ad vitā vis etnā p̄-
uenire. **M**embrū meū si desideras introire. t̄
si p̄cupis b̄ritudinez̄ dñi dei tui: dicito mihi
frat̄ cur abluis faciē tuā aq̄ / vt primo tuo pla-
ceas. **N**ec dū q̄ respuisti vitia passiōis carnis
tue. h̄ hoz̄ adhuc vitio detineris. **S**i autē vis
lauare faciē tuā / dilue ea: lachrymis. t̄ ablu-

eā cū fletib̄. vt in p̄spectu dei t̄ scōz̄ angeloz̄
cū claritate refulgeat. **F**acies siqdē q̄ abluif
lachrymis / i marcessibile decorez̄ acq̄ret. Sic
dicit fortaſſe mihi. **L**ōfundor̄ sordidam ac de-
formē faciē p̄ferre / h̄ si incultā faciē t̄ pedes
sordidatos cū corde purificato habuerit / sup̄
claritatē solis cū dei angelis refulgeb̄. **Q**uid
etiā risum indifferent̄ p̄fers / nōne flere ac lu-
gere te dixisti? **T**u x̄o h̄ relinques risib̄ in cō-
ditis demozaris. t̄ h̄ vñ: nisi ex eo qd̄ non deſ-
deras b̄ritudinē ei? nec timeas supplicia eius
Qui igif̄ tēptatiōes exp̄t̄ ē. poſit cōmone-
re eos q̄ necdū exp̄ti sunt. **E**t q̄ in manib̄ la-
tronū incidit / poſit viātes cautos ac diligen-
tes efficere. **Q**uia q̄ t̄ ego ex p̄te tēptat̄ sum
p̄p̄ segnicie meā: siqdē ad horā t̄mō caute-
lam habui. h̄ meaignaui ac pigricia i hac me-
felicitate cōstituit. ob h̄ itaq̄ cupio dilectissi-
mi p̄siliator: exiſtere gregi electo christi. ne ob
vitia carnalia / t̄ secularē voluptatē ab illa cla-
ritate priuemini. t̄ a thalamo sponsi pleno le-
ticia t̄ exultatione cū dedecore abijciamini.
Labor abſtinētie vſe / velut somniū ē. reſes
aut̄ laboris ienarrabilis. **A**ttēdite vobis met
ipsis. ne ab vtrifq̄ p̄rib̄ corruatis. t̄ p̄ vtrifq̄
vltionē exoluatis. h̄ festinate potī p̄fectā vir-
tem acq̄rere / q̄ adornata ē oib̄ q̄s diligit de-
Hac si possideritis / nunq̄ deū exasperabitis.
nec mali aliqd̄ p̄ximis vſis facietis. **H**ec aut̄
singulari x̄o vocat̄ / h̄ns in se pulchritudinez̄
diuisaz̄ virtutū. **Q**uēadmodū em̄ regale diade-
ma / absq̄ lapidib̄ p̄ciosis. t̄ elect̄ margarit̄
cōponi nō pōt. ita t̄ hec singularis pudiciē
virtus. absq̄ pulchritudine diuisaz̄ virtutum /
nō valebit p̄sistere. **N**ā t̄ plena regali diade-
mati compabit̄. **S**ic em̄ in eo si vn̄ lapis vel
margarita defuerit / fulgure sup̄ caput regis
decenter nō pōt. ita t̄ h̄ singularis x̄o si deha-
buerit vnā speciē ceterarū virtutū. p̄fecta x̄o
noſari nō pōt. **A**ſſimilabit̄ rurſum copioſis
dapiſ / cōditis. ſalis x̄o ſuauitatē nō habēt-
bus. **Q**uēadmodū q̄ optime dapes / absq̄ ſa-
le inutiles ſunt. ita etiā h̄ singularis x̄o / in oī
pulchritudine diuisis virtutib̄ adornata. ſi cha-
ritatē circa deū t̄ p̄ximū nō habuerit. abomi-
nanda fortiter t̄ inutilis habebit̄. **R**urſuz̄ ſi
milit̄ ē p̄fecto alphabeto. p̄p̄iſ l̄ſis adorna-
ta. **E**t ſi q̄s ex eo vnā auferat l̄ſam / totū oīuz̄
om̄ino ad nihilū p̄ſituet̄ / ita t̄ h̄ singularis x̄o
tuſ. ſi ex oib̄ virtutib̄ vnā min̄ habuerit / to-
ta inutilis repit̄. **C**ompabit̄ etiā fortiffime aq̄le
iuz̄ firmamēt̄i cellitudinē puolāri. q̄ cernens

escā in laqueo tota se alarū velocitate. cū in-
genti ipetu in eo deposuit. Volēs escā inde
ptrahere: cōprehēsa ē sūmitas yngule ei⁹ in
laqueo ⁊ ob doloꝛē ei⁹ hūiliabit oīs fortitudo
ei⁹: totūq; corp⁹ suū extra laqueū ē. oīs autē d-
tus colligata ē i eo. **S**ilr ⁊ h singlar' dicit. si fu-
erit iūcta in vno aliq; negotio frenoz: tota in
eo silr colligat. Et qdē totū corp⁹ pfectionis
ei⁹ absq; vinculis ē. oīs autē dicit in fra hūiliata
ē. Et quēadmodū nō valebit aq̄la ppter ca-
ptionē yngule. in aeris altitudinē volare. ni-
si fuerit liberata. ita ⁊ dicit hūiliata frenis nego-
cū liberet. pfecta eē nō potit. Quis ē q̄ nō
habeat lachrymas. veniat ⁊ desleat mecum?
Et q̄ nō habet cōpūctionē. cōsiderās intelli-
gat. **D**iscat q̄ diligēter ab his q̄ in hac d-
tute sunt puerfati. q; q̄rūdā puerfatio. vsq; ad ce-
lum puenit. veniensq; ad portas. in regnū p-
hibita ē introire. **H**oc autē dico dilectissimi. q̄
puerfati qdā in hac quā pdixim⁹ d-
tute. et ad-
ornati sunt ea pteplātes eā q̄i regali diadema
⁊ ppter exiguā rē. talē ac tātā d-
tute ad nihilū de-
dixerūt. **L**olligata ē enī mens sollicitu-
dinib⁹ frenoz negotioꝝ ⁊ ob huiuscemodi
vinculū. acq̄sita dicit in celū itroire nō valebit

Ca. XII. **D**ictoz occasione exhortās eū
q̄ ptractā pudiciē ⁊ castitatis d-
tute habet. ne
illā amittat tradēdo se in vincula inimici. idō
neū exēplū adducēs at q; demōstrās quō h-
tus liberari possit. ita ⁊t nihil ei nocē possit.

Ide ergo cha

rissime mihi. ne tenetipm inimici
alligandū vinculis tradas. ⁊ ami-
rabile d-
tute destruas. quā multis laborib⁹ ac
q̄sisti. neq; celestes portas. acq̄sita d-
tute itro-
ire. phibeas. ne corā spiritali thalamo p-
fusiōe
adopta p-
sistat. neq; p vniū capillū alligās eā.
⁊ ad solū terre insigat. s; tribue ei fiducia ⁊ vo-
cem excellam. vt exultans ingrediat in thala-
mū ⁊ mercedē laboris sui possit p-
stāter. ac s-
limi voce clamare. **E**t obstupescendū mira-
culū. quō tā imanis ac fortissim⁹ leo. p vniū ca-
pillū ligat. humilis ⁊ captiu⁹ effect⁹ ē. **L**eonē
siquidē h-
dicit compabit. oib⁹ bonis ac pfectis
opib⁹ adornata. ⁊ q̄ ab illo vno capillo terre-
nis sollicitudinib⁹ colligata ē. **Q**uāobzē vi-
gila dilectissime vigila. moue q̄man⁹ tuas. et
hūc exiguū capillū abscede. neq; venias i de-
risum. sic fortissim⁹ ille sampson. **M**emento
q̄ mille viros occidit. ⁊ q̄ vniū capillū. funes

valedissimas extremū portauit. ⁊ seipm a vin-
culis liberauit. ⁊ inimicos interficiens deo vi-
ctoriā reputauit. ⁊ p oronē suā ex ipa maxilla
fontē aque pduxit. hū talis ac tāt⁹. q̄ h vniūsa
pfererat. postea semetipm vincituz adūsarijs
tradidit. **H**ūiliat⁹ ē nimū. p eo qd crines ei⁹
ablati sunt. ⁊ terribilis illa atq; mirabilis d-
tute ei⁹ deuicta ē. **A**ttēde q̄t tu tibi metipm. neq; n-
amirabile castitatis d-
tute. p puā sollicitudinē
colligādo humilies. s; libera eā efficiēs ab oī-
bus negocijs q̄b⁹ ledit ⁊ adornās pmitte in
celū. **S**ic autē eā libera. quēadmodū aq̄la de-
scendens in pfundū vt inueniat p-
ciosissimaz
margaritā. **L**unq; inuenerit. ptin⁹ ad excelsa
cōscēdit. totūq; corpusculū ei⁹ aq; exhibetur
Aqua enī p-
māsit in loco suo. ipa autē cū diui-
cū p-
xit in ardua. **E**odē modo etiā tu ppe-
ra oib⁹ frenis negocijs liberari. ⁊ adornatus
pfecta d-
tute. q̄si vestimēto induere ea. **E**x-
cuba vigilāter dieb⁹ ac noctibus horis ac mo-
mētis. ne spolieris ab ea. **H**ec autē singular' d-
tute de q̄ loq̄mur adornata in oī pulchritudi-
ne diuersaz d-
tute. nullis negocijs frenis no-
ceri potit. **T**ribulatio enī patiētiā opat. ege-
stas vō ac volūtaria paupras. fra ē opationis
ei⁹. ex ipa enī fructificat iusticie fruct⁹. sic ne-
q; i-
firmitas eā ledere pōt. ex ipa enī d-
tute et
gloria induit apud deū. **S**ilr autē adulatiōes
diūsaꝝ rerū nequāq; valebūt iminere cam
ab ipsis autē acq̄rit laudē in vitā etnā. **P**er-
secutio nō poterit terrere ea. nec pauorem ei
incutere. **E**x ipa. corona pulchra ac pfecta
cōponit. q̄ deo gloriā cū gaudio ⁊ exultatiōe
exhibeat. s; neq; nuditas pōt ei segnicie torpo-
ris incutere. eo q; ex ipa ei stola claritat' con-
terit. **F**ames silr pusillanimitatē ei nō pote-
rit generare. ex ipa enī mēsa ei pparabit in re-
gno celoz. **S** neq; p sitim poterit ea desidia
circūdari. ab ipa enī pparabit ei paradisus leti-
cie. **N**eq; vō paupras potit eā ad illecebras
diuiciāꝝ ipellere. ex ipa nāq; b-
ritudine deum
possidebit. **A**ligilie q̄ ⁊ s-
let⁹. coronā pfectio-
nis. ⁊ fontes puritatis ei⁹ existūt. **H**ūilitas et
māsuētudo. fundamēta sunt edificij eius.
Laboris nō p-
ualebit mortificare eā. s; neq; se
pulchrū cōcludere eā pōt. neq; d-
tutes vale-
bunt retinere eā. **I**psi quoq; celi. nō valebunt
portas suas claudere corā aīa q̄ d-
tute viget
s; moꝝ vt viderunt eā. cū gaudio referantur.
Mille milia ⁊ decies dena milia angeloz ⁊ ar-
changeloz. throni ac d-
tatiōes. ⁊ pncipat⁹ nō
valebūt cōminari ei. s; cū gaudio vult⁹ sui sus-

scipiet eā: et in manib⁹ suis tollēt: et an sedē ma-
 iestatis offerēt eā. **Exultabit** q̄ pater in ea/
 et fili⁹ cū spūscō. **Exultabit** q̄dē in ea spūscūs
 q̄: tēplū sc̄m ei effecta ē: et inhabitauit in ea. **Ex-**
 ultabit in ea vnigenit⁹ fili⁹: q̄ sp̄ desiderauit
 eū: et p̄ter eū nihil voluit possidere. **Exultabit**
 in ea pater: q̄ dilexit eū: et volūtati ei⁹ nullaz
 p̄tulit volūtate. **Exultabit** sup eā celi cū x̄ru-
 tibus suis: et pariter p̄cidētes glorificabūt pa-
 trē: et filiū et spūscū. vidētes eā in oī angelica
 x̄tute: et in oīni pulchritudine iusticie adorna-
 tam. **Exultabit** etiā paradysus: quia hereditatē
 in eo sortita est.

Ca. XIII. In p̄sona auctoris glorificās et
 magnificās dñm amatore hōim: mltisq; deuotio-
 nis dep̄cationib⁹ benignitatē ei⁹ p̄ mētis illu-
 minatiōe: vulnē suoz sanatiōe ac gratie col-
 latione in terpellans.

Gloria et magni-
 ficētia soli benignissimo atq; amato-
 ri hōim deo: q̄ nob regnū p̄ suā gr̄am
 p̄stituit. **Sana** me dñe et sanabor: q̄ tu sol⁹ es
 sapiēs: et misericors medic⁹. **Supplico** bonita-
 tem tuā sana vulnera aīe mee: et illumina o-
 culos mēt̄ mee: vt p̄sīdēt disp̄satiōez meā: q̄ sup
 me sp̄ efficiēt: q̄ ifatuata ē mēs mea et gr̄a tua.
 q̄ ē salūtat̄ cōdiat eā. **Et** q̄d ad te h̄oro dñe
 q̄ cūctor es p̄sci⁹: q̄q; scrutator es renū et cor-
 dia: et sol⁹ oīa nosti. **Sic** fra sine aq̄ strit ad te
 aīa mea: et desiderat te cor meū. **Qui** aut̄ dili-
 git te idēsinēt: tua gr̄a satiabit. **Sic** ei sp̄ au-
 disti me: etiā nūc ne d̄spicias dep̄cationē meā
Ecce em̄ q̄si captiua ē mēs mea: te solū salua-
 torem exq̄rēs. **Mitte** itaq; gr̄am tuā velocit̄
 in auxiliū meū: et satiet esuriē meā: et siti mee
 potū tribuat. **Te** solū desidero insatiabilē do-
 minū. **Quis** em̄ poterit te insatiari: q̄ te ex-
 x̄itate dilexerit lumē x̄itat̄: et luminis tributo-
 rem. **Da** mihi petitionē meā: et dona mihi de-
 p̄cationē meā: et distilla in cor meū stillā dilecti-
 onis tue. **Ascēdit** in cor meū: q̄si in siluā flā-
 ma charitatis tue: et deuoret spinas et tribu-
 los pessimas cogitatiōes. **Et** tribue mihi co-
 piose et sine mensura q̄si de⁹ hōi gr̄am tuā: et
 dona mihi quasi rex regū: et multiplica q̄si bo-
 nus fili⁹ boni p̄ris. **Si** aut̄ in q̄busdā puar⁹ suz
 aut puoz: q̄si terren⁹ aut fili⁹ terreni: s̄ tu q̄ re-
 replesti bidrias b̄ndictiōe tua: īple sitim meā
 gr̄a tua: et q̄ satiasti q̄nq; milia viroz de q̄nq;
 panib⁹: īple esuriē meā: imēsa copia bonitatis
 tue. **Amator** hōim benignissime sup senū et

flores: et sup oēm herbā viridē tre: sine iudicia
 in h̄ tpe gr̄a tua effusa ē: q̄to magis fruoz tu-
 orū: q̄ te dep̄cant petitiōib⁹ largiri te puenit.
Ecce em̄ fra fulgore conuolat: et volucres vo-
 ces suas imutat: a gl̄ia mltā sapie tue. **Ecce**
 aut̄ fravarietate flōrū q̄si diploide induit: q̄ si
 ne manib⁹ terit. **Exultat** aut̄: et festiuitatem
 duplicē celebrat. **Unā** q̄dē p̄ adā filio suo pri-
 mogenito: q̄ viuificat⁹ ē in ch̄risto: alteraz p̄
 dñō suo: q̄ descēdēs sup eā ābulare dignat⁹ ē.
Ecce em̄ vt mare multiplicat gr̄a tua: et cos q̄
 in ip̄o nauigant facis eē locuples: eadē gr̄a di-
 etiā mihi loquēte ad te fiduciaz tribuat. **Qui**
 suscepisti duo minuta vidue illi⁹: et laudib⁹ ex-
 tulisti: suscipe dep̄cationē et ofonē meā: et do-
 na mihi petitionē meā: vt tēplū sc̄m efficiar
 gr̄e tue: et vt inhabitet in me et ip̄a me doceat
 quō em̄ placere debeā: vt pulset i mēbris me-
 is atq; in viscerib⁹ meis velut in carita: q̄ sūt
 plena cōpūctiōis atq; leticie. **Mēs** q̄ mea
 q̄si q̄ddā fenū cōstringat: ne eberrās in pctō
 corruā: et a claritate luminis expellar. **Exau-**
 di me dñe exaudi me: et p̄sta vt vocari merear
 in regnū tuū: q̄ q̄si errās erā: nūc aut̄ sum con-
 gregat⁹: q̄ erā imūd⁹: et mūdāt⁹ sum: et q̄ insi-
 piens erā: nūc v̄o sapiēs sum: et q̄ aliq̄n̄ iutilis
 erā: nūc aut̄ vtilis effectus sum. **Brex** tu⁹ ele-
 ctus: monachoz q̄s cōuēt⁹: et oīm scōz q̄ pla-
 cuerūt aīe te: q̄ nūc in paradiso exultat: iā dep̄-
 cant p̄ me: et obsecrāt te solū amatore hōim.
Exaudies q̄s eos et saluab me obsecratiōibus
 eoz. **Ego** q̄s p̄ eos tibi gloriā et laudē offerā: q̄
 exaudisti orōnes eoz et misert⁹ es mihi: et nō
 desperasti petitiōes eoz: q̄ p̄ salute aīe mee p̄-
 fuse sunt. **Tu** aut̄ dñe p̄phis tuis dixisti: ape-
 ri os tuū et īplebo illō. **Ecce** itaq; os fui tuū: cū
 corde aptū ē: īple illud gr̄a tua vt sp̄ te b̄ndicā
 ch̄riste saluator me⁹. **Irriga** cor meū amator
 hōim benignissime: redde rozē gr̄e tue. **Quē**
 admodū fra dū serit generatiōes suas nō va-
 let enutrire: nisi a bonitate tua fuerit vsitata
 sic neq; cor meū ploq; valet: q̄ tibi sūt placita
 absq; gr̄a tua et fructificare fructū iusticie. **Ec-**
 ce aut̄ nascētia fr̄e enutrit pluuia supueniēs:
 necnō etiā arboz nascētia flōrū varietate de-
 pingit: sic etiā ros gr̄e tue: mētē meā illumiet
 vt flōrib⁹ cōpūctiōis et hūilitat̄ ac sapie eam
 adomet. **Et** q̄d dicā. **Ecce** em̄ ofo mea isir-
 ma existit: et iniqtates mee: gemere me com-
 pellūt. **Vincat** q̄ gr̄a tua. **Qui** apuisti oculos
 ceci: oculos mēt̄ mee adapi: vt pulchritudinē
 tuā sp̄ desiderēt. **Et** q̄ apuisti os s̄biugalis: agi

os meū illaudē & gloriā grē tue. Qui posuisti
 fminū mari dō pcepti tui. pone etiā fminuz
 cordi meo pgrāz tuā. vt nō declinet ad dexte
 ram neq; ad sinistra a pulcritudine tua. Qui
 aquā in deserto tribuisti ipso nō credēti. s̄ cō
 tradicēti. dona mihi cōpūctionē. & oclis meis
 lachrymas. vt desleā dieb' ac noctib' dies vi
 te mee. cū humilitate & charitate. & puritate
 cordis. Appropriet ofo mea i p̄spectu tuo dñe.
 dona mihi f̄monē sc̄m. vt tibi offerā manipu
 lum p̄festiōis mee replētū. & dicā gloriā ei. qui
 mihi h' tribuit. vt ei etiā ego offerā qđ ab eo p
 cepi. & adorē eū. qui mihi tāta largit' ē. Exau
 di dñe ofonē fui tui. qui es sup oīa b̄ndict' in
 seclā seculoz Amen.

Sancti Effrem diaconi / De cōpū
 ctione cordis. Liber p̄mus explicit.

Incipit liber secūdus eiusdē / de eadem cō
 pūctione.

La. I. Inuitās nos ad cōpūctionē & do
 cens quō ad illā pueniā / phibēs q; negligēti
 am ac pusillanimitatē & exhortās vt dñm iuo
 cem' fiducialit' ei fuiam' / corda n̄ra sancti
 ficem' / nob inuicē ignoscām' / atq; de p̄fectioe
 n̄ra nō p̄sumām' / pulchre tandē monachum
 agro seminato compans.

Venite charissi

Venite charissimi mihi. venite p̄res ac f̄res grex
 saluatoris elect' venite negociemur
 qđ ad usq; nūdine celebrantur
 Repletelachrymis oculos v̄ros. & ianue cor
 dis v̄ri oculi referent. Loquimini verbū vite
 ad inuicē / & cōfestim mēs v̄ra cōpūget de re
 gno ac paradiso. Sensus bonū assumite. & pri
 nus negocia frena p̄tēpnet. Nemo p̄ segnici
 em relaxet. neq; ipusillanimitatē veniēs ex
 pauescat. Neq; p̄timeſcat aliquis neq; vereā
 tur. s̄ p̄roni vel iprobe iuocem' dñm n̄m. et
 p̄stant' fuiam' saluatori n̄ro. & p̄festinātes q̄
 sc̄ificem' corda n̄ra p̄p̄ sp̄m̄ sc̄m. Cōspirem'
 ad inuicē & obsecrem' / ignoscām' alterutrūz
 in toto corde n̄ro. Serui em̄ sum' qui sine mē
 dacio ē dei. qui ait. Amē amē dico vob. nisi di
 miseritis ex corde v̄ro delicta v̄ra alterutrūm
 nec p̄f v̄f celestis dimittet vob delicta v̄ra. Et
 p̄ sc̄os aplos suos indicauit nob. q̄ rēs fratri
 remittere oporteat. dicēte petro. Quoties si
 peccauerit in me frat' me' idulgeā ei. vsq; se
 pties. Ait illi dñs. Nō dico tibi septies. s̄ septu
 agies septies. Nos dō in̄ dū nec tertio i die /

in uicē ignosciam'. Obsecro vos. charissimi mi
 hi. & supplicif rogo o amici mei / vigilate i hoc
 breui tpe / i hac v̄ndecia hora p̄redite. Jā em̄
 vespa appropinquauit. & cū glia m̄lta remune
 rator adueniet / reddere v̄nicuiq; fm̄ opa ei'

Attēdite vob / ne quis emēdatorē vitā exer
 ceat. & q̄si p̄fides & negligēs imēsam ei' remu
 nationē amittat. Sillis autē ē monach' agro
 semiato / qui cū rore & s̄bab' p̄suevit exerceri
 & fructificare fructū iusticie & leticie. Lū autē
 ad suū fructū puenerit. maiorē igerit curam
 agricole. Sollicit' em̄ puigilat & timet ne sa
 ta sua aut repentin' grādo aut cāpoz iumen
 ta subuertat. Ita & monachus qđ ad usq; i hoc
 corpe deget. q̄tidie sollicit' curā adhibeat. p̄
 imo:talitate vite sue. & p̄ negligentā iuanuz
 cucurrisse inueniat. Gaudiū & leticia agrico
 le ē. q̄si messem suā cōgregat. & laboz p̄mia fu
 erit assecut'. Eodē modo letabunt' angeli d̄i
 in celis. q̄n quis metuēs deū cursum. p̄p̄ium
 p̄sumauerit replēs horrea. Agricola in securi
 tate p̄stitur'. epulat' atq; exultat. & monach'
 cū in horrea fuerit posit'. i. in māsionē et̄ne vi
 te. p̄festim ascendant diuicie eius ad celum.

La. II. Excitās nos ad vigilātiā in belli
 certamine. x̄tutēq; n̄ram p̄solās ex x̄tute dñi
 qui ē agonista n̄r / atq; exhortās ad mutuū
 adiutorū. vt sic in v̄nū inuicē cōspirātes adū
 sariū n̄m p̄fundam' ac supem' & deū honori
 ficem'. Et ob h' cōmēdās multitudinē mona
 chozū simul deo militantū / multis reb' tam
 multitudinem monachoz q̄ singulos mona
 chos compando.

Vigilemus di

Vigilemus dilectissimi mihi / vigilem' donec in
 bello p̄stituti sum'. & p̄tra diabolū
 dimicem'. Dugna quidē ei' i p̄mptu ē. ip̄e at
 ifirm' existit ac debil' n̄r at dñs & agonitheta
 qui ē rex regū his qui alacris dimicauerit & x̄
 tutē p̄stat. & coronā imarcessibile. Quēadmo
 dū ei puluis a vehemētia vēn' sp̄git' & ipuḡf
 ita & adūfari' n̄r ad nihilū rediget q̄i vox n̄ra
 i d̄i laudib' p̄sonat. & ofones n̄re plene lachry
 mis d̄no ex̄hibēt. Nemo ḡ segnit' agat nec t̄c
 at / s̄ is q̄ fort' ē infirmiorē adiuuare festinet. &
 q̄ alacer ē / pusillanimē p̄solet. Qui abstines ē
 iordinatū & ihonestū icrepet & obiurget. Sic
 em̄ inuicē p̄spirātes & pariter triūphātes. cō
 culcatorē n̄m p̄fundim'. & dñm n̄m q̄ i celis
 ē honorificem'. Sc̄i q̄ angeli in nos letant'. &
 q̄ vidēt nos & audiūt de nob edificant'. Pa
 B 3